

**Ordinul Nr. 569 din 15.12.2017**  
**mun. Chișinău**

**Recomandări de bază privind îmbunătățirea programelor educaționale pe baza rezultatelor evaluărilor externe ale calității în scopul acreditării**

În baza art. 112 din Codul educației Nr. 152 din 17.07.14, în vederea îmbunătățirii sistemului de management al calității în învățământul superior, inclusiv a programelor educaționale.

Având în vedere rezultatele evaluării externe a calității programelor educaționale în vederea acreditării, realizate de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), Agenția Estoniană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior și Profesional (EKKA), Agenția Germană pentru Asigurarea Calității în Acreditarea Programelor Educaționale (OQAS) și Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Profesional (ANACI)

**Ordine:**

1. Aprobarea și punerea în aplicare din momentul aprobării recomandărilor de bază și îmbunătățirea programelor educaționale bazate pe rezultatele sistemului extern de evaluare a calității în instituțiile de învățământ superior (anexate).
2. Rectorii instituțiilor de învățământ superior:
  - să aducă la cunoștința unităților instituționale responsabile și, prin cadrele didactice și studenții acestora, conținutul prezentului ordin;
  - să organizeze și monitorizeze implementarea Recomandarilor aprobate;
  - să depună la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării până la data de **31 martie 2018.**, informații privind punerea în aplicare a recomandărilor aprobate;
  - să includă activitățile de management al calității în alte procese de planificare instituțională și de luare a deciziilor.
3. Departamentele de învățământ superior și cercetare științifică (dna Nadejda Veliško) și Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Profesional (dl Andrey Kiciuk) să coordoneze și să monitorizeze procesele de implementare, funcționare și îmbunătățire a sistemului de management al calității în instituțiile de învățământ superior.
4. Încredințez controlul asupra punerii în aplicare a prezentului ordin doamnei Elena Beley, secretar de stat.

**Ministrul M. Babuk**

**Anexa**  
**la Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării**  
**Nr.569 din 15.12. 2017**

**Recomandare de bază pentru îmbunătățirea programelor educaționale pe baza rezultatelor sistemului extern de evaluare a calității în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova**

Având în vedere rezultatele evaluării externe a calității în scopul acreditării efectuate de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior, Agenția Estoniană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior și Profesional, Agenția Germană de Asigurare a Calității pentru Acreditarea Programelor Educaționale și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) recomandă instituțiilor de învățământ superior Introducerea recomandărilor pentru îmbunătățirea programelor educaționale ca urmare a evaluărilor externe ale calității.

**I. Considerații generale.**

1. În ciuda relevanței curriculumului pentru profilul programului, universitățile ar trebui să se concentreze pe rezultatele învățării articulate în termeni de competențe și să ofere absolvenților competențele necesare pe piața muncii. În multe programe, competențele nu pot fi recunoscute nici măcar în descrierile curriculare.
2. Ar trebui să existe o relație sinergică mai strânsă între predare și cercetare, care sunt în prezent destul de separate. Principiul Humboldt, care este foarte important în universitățile europene, recomandă această sinergie între predare și cercetare, referindu-se la dezvoltarea abilităților de auto-învățare, prin consolidarea elementului de cercetare, începând cu programul de licență, la programele de masterat și doctorat.
3. Universitatea, personalul academic ar trebui să se concentreze pe modernizarea programelor universitare (programe de învățământ), a noilor provocări și metodologii. Personalul universitar și academic ar trebui să participe mai activ la conferințe internaționale, să aibă posibilitatea de a participa la proiecte de cercetare.

4. Măsurile de asigurare a calității programelor educaționale ar trebui să se concentreze pe formarea competențelor. Accentul se pune pe dezvoltarea unor instrumente adecvate pentru monitorizarea rezultatelor învățării. Rezultatele monitorizării trebuie discutate cu participanții principali - de către cadrele didactice, administrația universitară. .
5. Universitățile ar trebui să fie responsabile pentru acreditarea națională pe care **NACPO** ar trebui să o furnizeze.

## **II. Recomandări pentru managementul universităților și departamentelor de management al calității.**

### **A. Programul educațional și dezvoltarea acestuia.**

1. Pentru a optimiza utilizarea resurselor (de exemplu: pentru a nu preda anumite discipline (cursuri) cu conținut identic sau similar în diferite programe școlare), precum și pentru a asigura un transfer mai eficient de cunoștințe tehnice în domenii înguste și interdisciplinare, se recomandă intensificarea cooperării dintre diferitele programe de licență și master, atât în ceea ce privește conținutul, cât și în desfășurarea procesului educațional.
2. Obiectivele și rezultatele învățării din cadrul programelor de licență și de master nu sunt întotdeauna în conformitate cu Cadrul european al calificărilor (CEC). Acestea ar trebui să fie reformate în conformitate cu CEC (nivelurile 6 și 7). Rezultatele învățării nu reflectă aspecte precum: conștiința critică și originalitatea în gândire și/sau cercetare. Comparabilitatea internațională a unor aspecte precum profunzimea academică și orientarea spre cercetare nu este asigurată.
3. Obiectivele, conținutul și rezultatele învățării unui program de master nu sunt întotdeauna diferite de un program de licență. Uneori, una sau mai multe unități de curs dintr-un program de master sunt identice sau similare cu unitățile de cursuri de licență.
4. Sunt necesare îmbunătățiri în ceea ce privește corespondența dintre denumirea programului și conținutul acestuia, precum și formularea obiectivului programului și a rezultatelor învățării.
5. Se recomandă instituirea unui sistem clar de colectare și utilizare a feedback-ului de la toate părțile interesate/participanții principali pentru a îmbunătăți programul la nivel de conținut și metode de predare.
6. Se recomandă identificarea posibilității de antrenare a numărului de discipline opționale în cadrul unui program educațional. În acest fel, studenților li se oferă mai multă libertate de alegere, iar numărul de credite care pot fi transferate la finalul unei mobilități academice este mai mare, ceea ce face ca mobilitatea academică să devină mai atractivă. În prezent, studenții au posibilități foarte limitate de a alege acele unități de curs opționale pentru care au un interes deosebit și care sunt relevante pentru viitoarea lor carieră profesională.
7. Universitățile ar trebui să depună eforturi pentru a îmbunătăți abilitățile de cercetare ale studenților. Majoritatea programelor de master nu includ un curs special pentru dezvoltarea abilităților de cercetare ale studenților, necesar pentru o teză de master, precum și pentru continuarea educației în ciclul III - studii doctorale.
8. Se recomandă să se acorde o atenție deosebită dezvoltării competențelor lingvistice ale studenților în limba engleză (de exemplu, prin includerea de materiale suplimentare în limbi străine în lista de discipline).
9. Partea practică a tezelor de master este adesea mai detaliată decât cea științifică. În consecință, se recomandă consolidarea cerințelor privind caracteristicile științifice ale tezelor de master și creșterea controlului asupra tezelor de master în capitolele relevante; de asemenea, se recomandă să se ofere studenților mai multe cursuri de metodologie a cercetării.

### **B. Procesul educațional (procesul de predare - învățare)**

1. Se recomandă redefinirea și actualizarea programelor pentru a le face mai atractive și mai ambițioase, respectând cerințele pentru programele de licență și de master și motivând studenții să se dedice formării în funcție de numărul de ore care sunt prevăzute pentru numărul de credite acordate. Este necesar să se revizuiască metodele de predare și cerințele individuale de lucru ale studenților pentru a asigura respectarea volumului de muncă individual.
2. În procesul de învățare, se utilizează un număr foarte limitat de publicații literare de specialitate (cărți și articole și reviste) publicate în străinătate. Lista disciplinelor ar trebui să includă literatură de specialitate (cărți și reviste) publicată în străinătate, pe lângă titlurile deja disponibile în limbile română și rusă. Biblioteca trebuie să achiziționeze manuale actualizate și bine-cunoscute care se referă la standardele europene sau internaționale în domeniile acoperite de curriculum în limbile engleză, franceză și germană.
3. Supravegherea stagiilor de practică este insuficientă. Pentru implementarea realizărilor/succeselor propuse în formare, se recomandă efectuarea de stagii practice în domeniul specific vizat de planul de învățământ.
4. Se recomandă să se ofere feedback individual studenților cu privire la succesul lor academic demonstrat în diferite evaluări, contribuind astfel la dezvoltarea studenților.
5. Evaluarea externă a calității arată, în medie, scoruri neobișnuit de mari ale studenților. . În acest sens, se pune întrebarea dacă sistemul de evaluare în forma sa actuală permite măsurarea eficientă a rezultatelor obținute de studenți sau dacă necesită unele modificări pentru a contribui efectiv la dezvoltarea studenților..
6. Se recomandă implicarea mai largă a studenților în activități de cercetare și dezvoltare.

7. În prezent, nu există un sistem de recunoaștere a instruirii și a experienței de lucru anterioare. Este necesar să se pună în practică recunoașterea experienței și a experienței anterioare, asigurând astfel mai atractivă mobilitatea academică.

8. Se recomandă adoptarea unei abordări unificate și sistematice pentru combaterea plagiatului academic și identificarea oportunităților de creștere a sensibilității studenților de a rezista la plagiat și de implementare/implementare a eticii academice (de exemplu, curs de scriere academică, seminarii de măiestrie etc.). Implementarea programului anti-plagiat (soft) este un punct pozitiv, dar sunt încă îmbunătățiri necesare .

### **C. Personalul didactic**

1. Universitățile ar trebui să încurajeze formarea tinerilor profesioniști în rândul (profesorilor), al personalului academic, să îmbunătățească metodele de predare utilizate și să ofere mai multe resurse pentru procesul educațional.

2. Majoritatea cadrelor didactice nu sunt implicate în proiecte de cercetare naționale și internaționale. Comparativ cu standardele internaționale în acest domeniu, este necesar să se intensifice participarea la proiecte de cercetare și la alte activități științifice la nivel internațional, iar pentru atingerea acestui obiectiv este necesar să se identifice și să se aloce resurse suplimentare pentru cercetare.

3. La nivel administrativ, este necesar să se creeze un sistem de motivare și încurajare a membrilor personalului didactic și de dezvoltare periodică a cunoștințelor și abilităților acestora prin participarea la programe externe de mobilitate academică și rețele internaționale.

4. Universitățile sunt încurajate să încurajeze participarea personalului didactic la programe de solicitare de granturi și proiecte internaționale și să formeze cadre didactice din străinătate pentru a îmbogăți mediul de învățare în cadrul programului de studii.

5. Formarea metodologică a personalului didactic trebuie să fie continuă și sistematică. Competențele didactice ar trebui să fie unul dintre indicatorii-cheie de performanță ai personalului didactic.

6. Nu există o dezvoltare clară a personalului didactic: activitățile de dezvoltare nu sunt planificate cu o perspectivă pe termen mai lung și nu se desfășoară sistematic, ci mai degrabă într-un mod ad-hoc și se recomandă crearea unui sistem integrat de dezvoltare a personalului care să includă și alte elemente importante, precum și introducerea interviurilor de evaluare cu personalul didactic.

7. Cunoașterea insuficientă a limbilor străine reprezintă un obstacol în calea accesului la un număr mare de materiale didactice disponibile în limbile engleză/franceză, precum și pentru facilitarea mobilității academice a personalului didactic, a participării acestora la rețele și conferințe la nivel internațional, precum și a implementării cercetării în domeniile relevante. Este necesar să se crească nivelul de cunoaștere a limbilor străine în rândul profesorilor, astfel încât aceștia să poată profita din plin de oportunitățile de a călători în străinătate.

### **D. Studenții**

1. Studenții nu știu exact cine îi reprezintă în organele de decizie ale instituției. Este foarte important ca studenții care nu sunt implicați personal în procesul de luare a deciziilor să-și cunoască reprezentanții studenților în autoritățile relevante și să comunice în mod regulat cu aceștia. Universitățile și studenții înșiși ar trebui încurajați să se implice și să monitorizeze procesele decizionale din universități.

2. Se recomandă încurajarea mobilității academice a studenților și a studiilor pe termen scurt în străinătate. Pentru a crește competitivitatea absolvenților, universitățile ar trebui să acorde mai multă atenție problemelor mobilității academice.

3. Nu există niciun mecanism de urmărire a traseului profesional al absolvenților. Absolvenții ar putea oferi feedback și contacte utile facultății, astfel încât universitățile ar trebui să adopte o abordare mai proactivă pentru menținerea contactului cu absolvenții lor. Se recomandă identificarea modalităților de consolidare a legăturilor cu absolvenții (de exemplu, cluburi de absolvire, evenimente de absolvire, sondaje privind satisfacția absolvenților etc.). Se recomandă colectarea sistematică de date privind angajarea absolvenților.

### **E. Resurse**

1. Este necesar să se continue dezvoltarea soluțiilor existente în domeniul IT pentru a asigura utilizarea la maximum a resurselor existente, precum și pentru a utiliza tehnologii moderne la un nivel avansat, cursuri de învățare la distanță, webinarii, conferințe video și multe altele.

2. Literatura de specialitate este insuficientă și este necesară o redefinire strategică fundamentală. Atunci când se planifică reînnoirea colecției bibliotecii și se investește în baze de date academice internaționale, se recomandă să se acorde mai multă atenție surselor moderne de informare; formarea și motivarea bibliotecarilor, profesorilor și studenților pentru a utiliza resursele disponibile. Biblioteca necesită investiții importante, în special pentru literatura publicată în engleză, franceză sau germană.

3. Nivelul de informare a studenților și profesorilor cu privire la bazele de date internaționale este scăzut, prin urmare, aceștia nu sunt motivați să le utilizeze, cel puțin pe cele disponibile. De asemenea, este necesară formarea

bibliotecarilor cu privire la sfaturile necesare care trebuie oferite studenților cu privire la modul de accesare a materialelor de învățare în format electronic. Se recomandă ca elevii și profesorii să fie informați cu privire la bazele de date internaționale și să fie motivați să le utilizeze cel puțin pe cele care sunt deja disponibile.

4. Pentru a promova internaționalizarea programelor (inclusiv mobilitatea academică), universitățile ar trebui să revizuiască și să actualizeze conținutul paginii web în limba engleză.

#### **Link-uri (documente de referință)**

1. Ordinul nr. 503 al Ministrului Educației din 27 noiembrie 2014. "Cu privire la funcționarea sistemelor de management al calității în instituțiile de învățământ superior"
2. Ordinul nr. 738 al Ministrului Educației din 5 august 2016. "Cu privire la participarea studenților la managementul calității".
3. Hotărârea Guvernului nr. 731 din 19 octombrie 2015. "Cu privire la acreditarea și retragerea dreptului de a organiza programe de învățământ superior (ciclul I) în domeniul dreptului de a organiza programe de licență de învățământ superior (ciclul I) în domeniul dreptului în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova"
4. Hotărârea Guvernului nr.883 din 28 decembrie 2015 "Cu privire la acreditarea și retragerea dreptului de a organiza programe de master (ciclul II) în domeniul dreptului în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova"
5. Hotărârea Guvernului nr.82 din 20 februarie 2017 "Cu privire la organizarea acreditării programelor de învățământ superior de licență (ciclul I) în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova"
6. Standarde și orientări de asigurare a calității în Spațiul european al învățământului superior (ESG)
7. Raport general de acreditare MA\_Law\_Moldova\_HM ([www.edu.gov.md](http://www.edu.gov.md))
8. Raport de sinteză privind rezultatele evaluării externe a programelor de formare profesională în domeniul Dreptului din Republica Moldova în comparație cu referința, la o țară europeană ([www.edu.gov.md](http://www.edu.gov.md))
9. Baremul centralizat de notare pentru programul de licență în Drept ([www.edu.gov.md](http://www.edu.gov.md))

**Приказ № 569 от 15.12.2017**  
**мун. Кишинэу**

**Базисные рекомендации по совершенствованию образовательных программ на базе результатов внешних оценок качества в целях их аккредитации**

На основании ст.112 Кодекса об образовании №152 от 17.07.14г., в целях совершенствования системы менеджмента качество в высшем образовании, включительно образовательных программ.

Принимая во внимание результаты внешней оценки качества образовательных программ в целях аккредитации, проводимых Румынским Агентством по Обеспечению качества в Высшем Образовании (ARACIS), Эстонским Агентством по Обеспечению качества в Высшем и Профессиональном Образовании (ЕККА), Немецким Агентством по Обеспечению качества по Аккредитации Образовательных Программ (OQAS), а также Национального Агентства по Обеспечению в Профессиональном Образовании (ANACI),

**приказываю:**

1. Утвердить и ввести в действие с момента утверждения Базисные рекомендации по совершенствованию образовательных программ на основании результатов внешней системы оценки качества в учреждениях высшего образования (прилагаются).
2. Ректорам учреждений высшего образования:
  - довести до сведения ответственных институциональных подразделений и через их университетских педагогов и студентов, содержание настоящего Приказа;
  - организовать и осуществлять мониторинг процесса реализации утвержденных Рекомендаций;
  - предоставить в Министерство Образования, Культуры и Исследования к **31 марта 2018г.**, информацию о реализации утвержденных рекомендаций;
  - включить действия по менеджменту качества в другие институциональные процессы по планированию и принятию решений.
3. Управлениям высшего образования и научного исследования (г-жа Надежда Велишко) и Национального Агентства по Обеспечению Качества в Профессиональном образовании (г-н Андрей Кичук) координировать и осуществлять мониторинг процессов внедрения, функционирования и совершенствования системы менеджмента качества в учреждениях высшего образования.
4. Контроль за выполнением настоящего Приказа возлагаю на г-жу Елену Белей, Государственного секретаря.

Министр М. Бабук

Приложение  
к Приказу Министерства Образования, Культуры и Исследования №569 от 15.12.2017

**Базисные рекомендации по совершенствованию образовательных программ на основании результатов внешней системы оценки качества в учреждениях высшего образования Республики Молдова**

Принимая во внимание результаты внешней оценки качества в целях аккредитации проводимых Румынским Агентством по Обеспечению Качества в Высшем Образовании, Эстонским Агентством по Обеспечению Качества в Высшем и Профессиональном Образовании, Немецким Агентством по Обеспечению Качества для Аккредитации Образовательных Программ и Национальным Агентством по Обеспечению Качества в Профессиональном Образовании, Министерство Образования, Культуры и Исследования (МОКиИ) рекомендует учреждениям высшего образования введение в действие рекомендации по совершенствованию образовательных программ как результат проводимых внешних оценок качества.

**I. Общие соображения.**

1. Несмотря на соответствие currículo профилю программы, университеты должны сосредоточить свое внимание на результаты обучения, сформулированных в терминах с точки зрения компетенций и обеспечить выпускников навыками необходимыми на рынке труда. Во многих программах компетенции даже нельзя распознавать в описаниях currículo.
2. Должна быть более тесная синергическая взаимосвязь между преподаванием и исследованием, которые в настоящее время достаточно разделены. Принцип Гумбольда, который очень важен в европейских университетах, рекомендует эту синергию между преподаванием и исследованием, ссылаясь на развитие способностей по самообучению, путем укрепления элемента исследования, начиная с лицензионной программы, до магистратских и докторских программ.

3. Университеты должны сосредоточиться на модернизации университетских курсов (учебных программ), новых задач и методологий. Университетский, академический персонал должен более активно участвовать на международных конференциях, иметь возможность участвовать в исследовательских проектах.
4. Мероприятия по обеспечению качества образовательных программ должны быть ориентированы на формирование компетенции. Основное внимание уделить разработке соответствующих инструментов для мониторинга результатов обучения. Результаты мониторинга должны обсуждаться с основными участниками – преподавателями, руководством университета.
5. Университеты должны нести ответственность за национальную аккредитацию, которую должны обеспечивать НАКПО.

## **II. Рекомендации для управления университетами и отделов менеджмента качества.**

### **A. Образовательная программа и ее разработка.**

1. В целях оптимизации использования ресурсов (например: чтобы не преподавать определенные предметы (курсы) с идентичным или похожим содержанием в разных учебных программах), а также для обеспечения более эффективной передачи технических знаний в узких и междисциплинарных областях, рекомендуется активизировать сотрудничество между различными учебными программами лицензиата и магистратуры, как с точки зрения содержания, так и с проведением учебного процесса.
2. Цели и результат обучения программ лицензионных и магистерских не всегда соответствуют Европейской Системе Квалификаций (СЕС). Они должны быть реформированы в соответствии с СЕС (Уровни 6 и 7). Результаты обучения не отражают такие аспекты как: критическая сознательность (осведомленность) и оригинальность в мышлении и/или исследовании. Международная сопоставимость таких аспектов, как академическая глубина и ориентация на исследование, не обеспечивается.
3. Цели, содержания и результаты обучения магистерской программы не всегда отличаются от лицензионной программы. Иногда одна или несколько единиц курса в магистерской программе идентичны или аналогичны единицам курса лицензионного цикла.
4. Необходимы улучшения в отношении соответствия между названием программы и ее содержанием, а также формулировкой цели программы и результатов обучения.
5. Рекомендуется внедрить четкую систему сбора и использование обратной связи от всех заинтересованных сторон/главных участников для совершенствования программы на уровне содержания и методов преподавания.
6. Рекомендуется определять возможность для увлечения числа дисциплин по выбору в рамках образовательной программы. Таким образом, студентам предоставляется больше свободы для выбора и количество кредитов, которые могут быть переведены в конце академическим мобильности, увеличивается, что обеспечивает рост привлекательности академическим мобильности. В настоящее время студенты имеют очень ограниченные возможности для выбора тех факультативных курсовых единиц, для которых у них есть особый интерес, и имеют отношение к их будущей профессиональной деятельности.
7. Университеты должны стремиться к улучшению навыков научного исследования студентов. Большинство магистерских программ не включают специальный курс для развития исследовательских навыков студентов, необходимые для магистерской диссертации, а также для продолжения обучения на III цикле - докторантуры.
8. Рекомендуется особое внимание уделить развитию языковых навыков у студентов на английском языке (например, путем включения в лист дисциплин дополнительных материалов на иностранных языках).
9. Практическая часть магистерских диссертаций часто более развернута, чем научная. Соответственно, рекомендуется укрепить требования к научным характеристикам магистерских диссертаций и повысить контроль за магистерскими диссертациями в соответствующих главах; рекомендуется также предоставить студентам несколько курсов, посвященных методологии научных исследований.

### **B. Учебный процесс (процесс преподавания - обучение)**

1. Рекомендуется переопределять и обновлять программы, делая их более привлекательными и амбициозными, соблюдая требования к лицензионным и магистерским программам, а также мотивируя студентов на то, чтобы посвятить обучению по количеству часов, которые предоставляются за количество предоставленных кредитов. Необходимо пересмотреть методы обучения и индивидуальные рабочие требования студентов для обеспечения соответствия индивидуальной рабочей нагрузки.
2. В процессе обучения используется очень ограниченное количество специализированных литературных изданий (книг и статей и журналов), изданных за рубежом. Список дисциплин должен включать специализированную литературу (книги и журналы), изданные за рубежом, в дополнение к названиям, уже имеющимся на румынском и русском языках. Библиотека должна приобрести современные и хорошо известные учебники, которые относятся к европейским или международным нормам в областях, охватываемых учебной программой на английском, французском и немецком языках.
3. Контроль за прохождением практической стажировки недостаточен. Для реализации предложенных достижений/успехов в обучении, рекомендуется проводить практические стажировки в конкретной области, охватываемой учебной программой.
4. Рекомендуется предоставить индивидуальную обратную связь (feedback) студентам относительно их академического успеха, продемонстрированном в различных оценках, тем самым способствуя развитию студентов.
5. Внешняя оценка качества показывает в среднем необычно высокие оценки студентов. В связи с этим возникает вопрос о том, позволяет ли оценочная система в ее нынешнем виде эффективно измерять достигнутых

результатов студентов, или требует ли она некоторых изменений, чтобы фактически способствовать развитию студента.

6. Рекомендуется более широко привлекать студентов в научно-исследовательскую и разработанную деятельности.
7. В настоящее время нет системы по признанию обучения и предыдущего опыта работы. Необходимо на практике внедрить признание предыдущего опыта и опыта, обеспечивая тем самым более высокую привлекательность академической мобильности.
8. Рекомендуется принять единый и систематический подход к противодействию академическому плагиату и выявить возможности повышения чувствительности студентов противиться плагиату и реализации/внедрении академической этики (например, академически курс письмо, овладения семинарами и т. д.). Реализация программы антиплагиат (soft) - это положительный момент, но улучшения все еще необходимы.

### **С. Педагогический состав**

1. Университеты должны поощрять подготовку молодых специалистов среди (преподавателей), академическом персоналом, совершенствовать используемые методы преподавания и предоставлять больше ресурсов для проведения учебного процесса.
2. Большинство педагогического персонала не вовлечен в национальные и международные исследовательские проекты. По сравнению с международными стандартами в этой области, необходимо активировать участие в исследовательских проектах и в других научных мероприятиях на международном уровне. Для достижения этой цели, необходимо определить и выделить дополнительные ресурсы для проведения исследований.
3. На уровне администрации необходимо создать систему мотивации и поощрения членов преподавательского персонала и регулярному развитию свои знаний и навыков путем участия во внешних программах академической мобильности и международных сетей.
4. Университетам рекомендуется поощрять участие пед. Кадров в схемах применением к международным грантам и проектам, а также обучать преподавателей из-за рубежа в целях обогащения учебной среды в рамках учебной программы.
5. Методологическая подготовка преподавательского состава должна быть непрерывной и систематической. Навыки преподавание должны быть одним из ключевых показателей эффективности педагогического персонала.
6. Отсутствует четкое развитие педагогического персонала: мероприятия в области развития не планируется с более долгосрочной перспективой и не осуществляются систематически, а скорее в режиме ad-hoc. Рекомендуется создать комплексную систему развития персонала, которая будет включать в себя другие важные элементы, также как внедрение оценочного интервью педагогического персонала.
7. Недостаточно познание иностранных языков является препятствием для доступа к большому количеству учебных материалов, доступных на английском / французском языках, а также для содействия академической мобильности преподавательского состава, их участия в сетях и конференциях на международном уровне, а также для реализации исследования в соответствующих областях. Необходимо повысить уровень знаний иностранных языков среди преподавателей, чтобы они могли в полной мере воспользоваться возможностями для выезда за границу.

### **Д. Студенты**

1. Студенты не знают точно, кто их представляет в директивных органах учреждения. Очень важно чтобы студенты, которые лично не участвуют в процессе принятия решений, знать их представителей студентов в соответствующих органах и регулярно общаться с ними. Университетам и самим студентам необходимо поощрять возможности привлечения и мониторинга процессов принятия решений в университетах.
2. Рекомендуется поощрять академическую мобильность студентов и краткосрочные исследования за рубежом. Для повышения конкурентоспособности выпускников университеты должны уделять больше внимания проблемам академической мобильности.
3. Отсутствует механизм отслеживания профессионального пути выпускников. Выпускники могли бы предоставить обратную связь и полезные контакты факультету, поэтому университеты должны проявлять более активный подход к поддержанию контактов со своими выпускниками. Рекомендуется определить пути укрепления связей с выпускниками (например, выпускные клубы, выпускные мероприятия, опросы об удовлетворенности выпускников и т. д.). Рекомендуется систематически собирать данные о трудоустройстве выпускников.

### **Е. Ресурсы**

1. Необходимо продолжить разработку существующих решений в область IT для обеспечения максимального использования существующих ресурсов, а также использовать современных технологии на продвинутом уровне, курсы дистанционного обучения, вебинары, видеоконференции и многое другое.
2. Специализированная литература не отвечает требованиям, и требуется фундаментальное стратегическое перепланирование. При планировании обновления библиотечного фонда и инвестировании в международные академические базы данных рекомендуется уделять больше внимания современным источникам информации; обучение и мотивация библиотекарей, преподавателей и студентов для использования имеющихся ресурсов. Библиотека требует крупных инвестиций, особенно для литературы, публикуемой на английском, французском или немецком языках.
3. Уровень информации для студентов и преподавателей относительно международных базах данных – низкий, соответственно они не мотивированы использовать их, по крайней мере, те, которые доступны. Также необходимо обучать библиотекарей относительно необходимым консультациям, которые должны быть

предоставлены студентам, о том, как получить доступ к учебным материалам в электронном формате. Рекомендуется повышать уровень информированности студентов и преподавателей о международных базах данных и мотивировать их использовать, хотя бы, те, которые уже доступны.

4. В целях содействия интернационализации программ (включая академическую мобильность) университеты должны пересматривать и обновлять содержание англоязычной веб-страницы.

#### **Ссылки (справочные документы)**

1. Приказ Министра Образования №503 от 27 ноября 2014г. «О функционировании систем менеджмента качества в высших учебных заведениях»
2. Приказ Министра Образования №738 от 5 августа 2016г. «Об участии студентов в управлении качества».
3. Постановление Правительства №731 от 19 октября 2015г. «Об аккредитации и снятии права на организацию программ высшего образования (1-й цикл) в области права на организации программ лиценциогического высшего образования (I цикл) в области Право в учреждениях высшего образования Республики Молдова»
4. Постановление Правительства №.883 от 28 декабря 2015г. «Об аккредитации и снятии право организовать программы магистратуры (цикл II) в области Право в высших учебных заведениях Республики Молдова»
5. Постановление Правительства №.82 от 20 февраля 2017г. «Об организации аккредитации программ лиценционного высшего образования (I цикл) в высших учебных заведениях Республики Молдова»
6. Стандарты и руководящие принципы Обеспечения качества на Европейском пространстве высшего образования (ESG)
7. Общий отчет об аккредитация MA\_Law\_Moldova\_HM ([www.edu.gov.md](http://www.edu.gov.md))
8. Обобщенный отчет о результатах внешней оценки учебных программ в область Право Республики Молдова по сравнению со ссылкой, на одну европейскую страну ([www.edu.gov.md](http://www.edu.gov.md))
9. Централизованная шкала оценок для лиценционной Программы в области Права ([www.edu.gov.md](http://www.edu.gov.md))